

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 203-204 / noiembrie 2011

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

În fiecare a patra sâmbătă a lunii noiembrie, în Ucraina este marcată Ziua memoriei victimelor Holodomorului și represiunilor politice.

În vederea susținerii inițiativei unor organizații civice, Ministerului Culturii și Artelor, Comitetului de Stat pentru Religie și Comitetului de Stat al Audiovizualului, președintele Ucrainei a instituit Ziua memoriei victimelor Holodomorului și represiunilor politice. Acțiunile prilejuite de acest eveniment au loc, în fiecare an, în cea de a patra sâmbătă a lunii noiembrie.

Inițial, prin decret prezidențial din 26 noiembrie 1998, ultima sâmbătă a lunii noiembrie a fost declarată Ziua memoriei victimelor Holodomorului, ulterior, însă, în urma decretului prezidențial din 31 octombrie 2000, această zi a început să se numească Ziua memoriei victimelor Holodomorului și represiunilor politice.

Anul acesta, Ziua memoriei victimelor Holodomorului și represiunilor politice din Ucraina cade în 26 noiembrie. Cu prilejul acestei zile ucrainenii din Ucraina și de pretutindeni cinstesc memoria milioanele de victime din rândul poporului ucrainean și din rândul altor popoare. Ziua de 26 noiembrie este una a conștiinței și a responsabilității în fața istoriei, fiecare dintre noi fiind dator să cunoască adevărul celor petrecute și să evalueze critic trecutul pentru ca tragicele evenimente din anii 1932-1933 să nu se mai repete.

Holodomorul din 1932-1933 nu a fost un fenomen accidental, ci o consecință a exterminării prin foametea înfăptuită de totalitarismul roșu, adică un genocid.

Exterminarea fizică în masă a țaranului ucrainean prin foamete artificială a fost un act premeditat al sistemului politic, îndreptat împotriva unor oameni pașnici, care a avut ca rezultat nu numai dispariția unei importante pătri de țărani înstăriți, ci a unei întregi generații a populației de la sate. Au fost subminate, în felul acesta, bazele sociale ale națiunii ucrainene, tradițiile și cultura ei spirituală.

Conform cercetărilor întreprinse, Holodomorul a luat viațile a aproape zece milioane de oameni. Această cifră depășește pierderile suferite de poporul ucrainean în cel de-al Doilea Război Mondial. Ucraina resimte și astăzi efectele cumplitei terori care avea ca scop distrugerea planificată a națiunii ucrainene. Se estimează că în perioada cea mai grea a foametei provocate mureau în fiecare zi 25.000 de oameni. Adevărata dimensiune a dezastrului a fost ascunsă în perioada Uniunii Sovietice, fiind adusă în atenția opiniei publice abia după dobândirea independenței de către Ucraina, în 1991. Țăranii mureau fiindcă nu aveau ce mânca. Ei erau izolați de restul lumii și nu aveau nicio putere. Oamenii din zonele ce aparțineau atunci de România încercau să fie de ajutor țaranilor din Ucraina. Se cunosc multe cazuri când ajutoarele venite de la români erau înapoiate în țara de origine: vameșii nu permiteau ca alimentele să intre în Ucraina pe motiv că aveau „microbi și bacterii“.

Actele regimului totalitar trebuiau condamnate pe

plan mondial. Diplomația ucraineană și ucrainenii de peste hotare au depus mari eforturi pentru ca comunitatea mondială și instituțiile internaționale să recunoască Holodomorul drept genocid al poporului ucrainean.

În 2003, cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la Holodomor a fost difuzată ca document al Adunării Generale a ONU, o declarație comună care a devenit un moment important în ridicarea nivelului de informare a comunității internaționale în această problemă. În declarația menționată s-a recunoscut pentru prima dată în istoria Națiunilor Unite în mod oficial faptul că Holodomorul este o tragedie a poporului ucrainean provocată de acțiunile necruțătoare și de politica regimului totalitar. Documentul cuprindea și apelul la continuarea cercetărilor și la popularizarea informațiilor despre evenimentele din anii 1932-1933 pentru ca cunoașterea lor „să contribuie la consolidarea legalității și la respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului“.

Ziua Holodomorului în Ucraina

La 28 noiembrie 2006, Rada Supremă a Ucrainei a adoptat proiectul de lege care condamnă Holodomorul - marea foamete din Ucraina anilor 1932-1933, provocată în mod artificial. Atribuindu-i acestui proiect legislativ, prin semnătura sa, putere de lege, președintele de atunci al Ucrainei a salutat hotărârea istorică a parlamentarilor ucraineni, menită să ducă la restabilirea demnității naționale a Ucrainei și a dreptății istorice, făcând totodată apel la comunitatea mondială să prijine eforturile Ucrainei pentru cinstirea memoriei victimelor Holodomorului.

Holodomorul a fost recunoscut drept genocid al poporului ucrainean de 13 state și de 26 organe legislative ale unor unități administrativ-teritoriale din șapte state ale lumii. Această mare tragedie, care rămâne unică în istoria umanității, a fost recunoscută, de asemenea, în cadrul ONU, al Parlamentului European, OSCE, UNESCO și al Adunării Baltice.

Este de necrezut că în timp ce pe plan mondial Holodomorul a fost recunoscut drept genocid de către un număr important de țări, în Ucraina ultimilor ani el este un subiect controversat; o parte însemnată a puterii ucrainene neagă această atrocitate, dând naștere la dispute politice, care nu au nimic comun cu realitatea istorică.

Decenii în șir, această pagină neagră din istoria Ucrainei a fost ascunsă de regimul comunist, practic necunoscută de generații de ucraineni. După proclamarea independenței, au fost organizate câteva debateri științifice despre Holodomor, s-au publicat

culegeri de documente și lucrări monografice, unele valoroase, dar problematica Holodomorului este departe de a fi pe deplin elucidată.

O politizare excesivă și un subiectivism, dus adesea la extrem, au împiedicat desprinderea unor concluzii în întregime argumentate științific care să fie acceptate de toți cei interesați de acest subiect. De aceea, cauzele, acțiunile și consecințele Holodomorului trebuie analizate în continuare în profunzime și cu profesionalism.

În acest an, Ucraina a început mai demult pregătirile pentru comemorarea a 78 de ani de la Holodomor. Personalități de frunte ale vieții publice, artistice și spirituale, istorici și reprezentanți ai unor instituții academice și-au unit forțele pentru a iniția acțiuni privind comemorarea victimelor Holodomorului-genocid. Se continuă, astfel, activitatea Comitetului organizatoric pentru cinstirea memoriei victimelor Holodomorului-genocid, înființat anul trecut.

În cadrul acțiunii „Aprinde o lumânare“, desfășurate pe plan național, milioane de ucraineni vor aprinde lumânări la ferestre. La 26 noiembrie, lângă Memorialul Național al Memoriei Victimelor Holodomorului din Kiev, în toate centrele regionale și în 32 de țări ale lumii vor avea loc acțiuni comemorative.

La ședința din 22 septembrie a.c., care s-a desfășurat la Academia Kievo-Movileană, organizațiile civice au aprobat planul de acțiuni naționale consacrate Zilei memoriei victimelor Holodomorului-genocid din 1932-1933, care se vor desfășura la 26 noiembrie 2011. S-a acordat o atenție deosebită și pregătirilor pentru comemorarea a 80 de ani de la genocid în 2013.

Pentru ca această comemorare să se desfășoare la un nivel corespunzător, în fiecare centru regional vor fi create comitete civice. Se are în vedere, de asemenea, desfășurarea campaniei de demontare a monumentelor dedicate totalitarismului roșu în Ucraina. Comunitatea speră că va reuși să obțină aprobarea pentru ca unele străzi din orașele ucrainene să poarte numele renumitului cercetător al Holodomorului, James Mace.

Comitetul civic inițiază instalarea semnelor comemorative în localitățile din Ucraina în care acestea nu există. Societatea civilă din Ucraina împreună cu diaspora va cere Guvernului ucrainean să-și îndeplinească obligația asumată de a ridica, până în 2013, un monument în memoria victimelor Holodomorului la Washington pentru care autoritățile americane au atribuit spațiul necesar.

Și în România, în zonele locuite de ucraineni, va fi cinstită memoria milioanele de victime nevinovate, mai ales femei și copii, care și-au pierdut viața în anii 1932-1933, prin aprinderea de lumânări, oficierea unei slujbe comemorative împreună cu Ambasada Ucrainei în România și organizarea, la filiala Suceava a UUR, a unei mese rotunde și a unei expoziții tematice care, sperăm, va avea un mare impact emoțional asupra publicului.

Ion ROBCIUC

Comisiile de specialitate ale UUR

În urma voturilor liber exprimate la cel de-al VI-lea Congres al UUR a fost aleasă noua conducere a organizației (președinte, primvicepreședinți, secretar general, vicepreședinți, Consiliul, Prezidiul Executiv, Comisia de cenzori, Comisia de etică și litigii), anunțată în revista noastră. Noua conducere și-a propus să treacă rapid la treabă, să înceapă transpunerea în practică a obiectivelor strategice și direcțiilor de acțiune stabilite de Rezoluția adoptată de Congresul al VI-lea al UUR. În cadrul primei reuniuni a noului Consiliu s-au ales președinții și membrii comisiilor

de specialitate, prevăzute în Statutul Uniunii Ucrainenilor din România.

1. Comisia pentru educație și știință

Roman Petrașuc - președinte
Elvira Codrea - membră
Lucia Mihoc - membră
Ioan Chimpan - membru
Ioan Herbil - membru.

2. Comisia de cultură și patrimoniu cultural ucrainean

Ion Robciuc - președinte
a) *Subcomisia pe probleme de presă și editare de cărți*

Ioan Ardelean - președinte
Ivan Covaci - membru
Nicolai Corneșcean - membru.
b) *Subcomisia pe probleme de mass-media și activități culturale-artistice*

Iaroslava Colotelo - președintă
Ivan Liber - membru
Ioan Chideșciuc - membru.

3. Comisia de afaceri europene, relații internaționale, relații cu Ucraina și cu diaspora ucraineană

Miroslav Petrețchi - președinte
Ioan Bodnar - membru
Gheorghe Hleba - membru

Victor Semciuc - membru
Dumitru Cernencu - membru
Mihai Macioca - membru
Victor Hrihorciuc - membru.

4. Comisia pentru probleme sociale, de familie și femei

Liuba Horvat - președintă
Terezia Șendroiuc - membră
Mihaela Bumbuc - membră
Delia Martineac - membră.

5. Comisia pentru probleme de tineret și sport

Președintele acestei comisii urmează să fie ales la Conferință.

Ziua scrisului ucrainean și a limbii ucrainene

După calendarul creștin ortodox, la 9 noiembrie este cinstit preacuviosul Nestor cronicarul, cel care i-a lăsat poporului ucrainean primul monument scris de pe vremea Rusiei Kievene - „Повість временних літ“ [= Povestea vremurilor de demult]. De aceea, Ucraina sărbătorește, la 9 noiembrie, Ziua scrisului ucrainean și a limbii ucrainene. Este acesta un bun prilej pentru oameni de știință ucraineni, pentru lite-

mul de formare intensă a limbii ucrainene literare este plasat de cercetători în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea - secolul al XIX-lea. Inițiatorul limbii ucrainene literare contemporane este considerat scriitorul Ivan Kotlearevskyi, iar fondatorul ei, poetul Taras Șevcenko.

Cu prilejul Zilei scrisului ucrainean și a limbii ucrainene, președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a transmis un mesaj în care șeful

statului a spus: „Ca președinte al Ucrainei vă felicit cu prilejul acestei zile importante. Să facem totul, fiecare la locul său de muncă, pentru a păstra și a spori marea avuție pe care au dăruit-o Statului Kievan strămoșii noștri, pe care au dezvoltat-o concetățenii noștri, începând cu renumitul Ivan Kotlearevskyi pe care Taras Șevcenko l-a numit părintele limbii ucrainene literare moderne și până la Ivan Franko, Lesea Ukrainka, Maksym Rylskyi, Pavlo Tycina, Dmytro

Pavlyciko, Ivan Draci, Lina Kostenko, Borys Olynyk... O întreagă pleiadă de mari scriitori, poeți și dramaturgi au grijă ca scrierea noastră, limba și cultura noastră să se dezvolte și să se îmbogățească.“

Odată cu dezvoltarea cuvântului scris, poporul ucrainean a devenit o națiune capabilă să rezolve probleme de mare importanță și complexitate.

Chiar Voltaire scria că toate limbile europene pot fi însușite în șase ani, în timp ce limba maternă trebuie învățată toată viața.

Limba și literatura națională ucraineană este o comoară care se transmite de la o generație la alta, care unește trecutul și viitorul.

Ion ROBCIUC

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Gheorghe Andrașciuc
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

rați de a discuta deschis despre modul în care este susținută dezvoltarea limbii ucrainene, a literaturii și a culturii ucrainene în general.

De-a lungul mai multor secole, poporul ucrainean i s-a inoculat ideea că limba ucraineană este o limbă de importanță secundară, ascunzându-i-se cu grijă imensa bogăție a scrisului, istoriei și culturii sale seculare. După cum au stabilit lingviștii, limba poporului ucrainean a început să se formeze încă în secolele al VI-lea - al IX-lea, iar procesul de normare a acesteia a avut loc în secolele al XIII-lea - al XIV-lea. Limba literară a poporului ucrainean includea, în diverse perioade, elemente ale limbii vechi ruse scrise (sec. X-XIII), ucraineano-belaruse (sec. XIV-XV), vechi ucrainene („limbii vorbite“), slave bisericești (sec. XIV-XVII). Proce-

Un eveniment cu totul deosebit la care am avut plăcerea să particip în luna octombrie, la Tulcea, este sărbătorirea a 20 ani de la înființarea ansamblului artistic „Zadunaiska Sici”. Cu toate că nu am făcut parte din grupul membrilor fondatori, aceasta și datorită faptului că în momentul înființării aveam frageda vârstă de 8 ani, am avut șansa și bucuria de a face parte din acest ansamblu al ucrainenilor din Tulcea datorită mamei mele, Maria Petrencu, care pe vremea când aveam doar 11 ani m-a îndrumat și adus în familia

etnicilor ucraineni din Tulcea. Aici am întâlnit oameni deosebiți care m-au îndrumat, m-au sfătuit numai de bine și de la care am avut multe de învățat și alături de care am trecut prin

Frumoasele tinere ucrainence din Tulcea

momente mai mult sau mai puțin fericite și am descoperit frumusețea tradițiilor ucrainene. Cu toate acestea în mintea mea de copil simțeam, cum este și normal, o mare lipsă și anume faptul că nu erau în cor destui copii de vârsta mea cu care să pot comunica.

Uneori venind împreună cu mama și fratele meu mai mic la sediul comunității, întâlneam copii care și ei ca și noi veneau cu părinții sau cu bunicii și împreună cu care ne petreceam în mod plăcut seara. Odată cu trecerea anilor am urmat cursul de limba ucraineană, am învățat cântece și poezii care mi-au permis să evoluez pe prestigioase scene atât din oraș, cât și din țară, scene pe care m-am bucurat de aplauze îndelungi și de un imens succes. Nici problemele de zi cu zi, nici școala și nici serviciul nu m-au ținut departe de acest grup, ba mai mult, odată căsătorită nu am făcut altceva decât să mai aduc în cadrul ansamblului un nou membru, pe soțul meu, la rândul lui de etnie ucraineană. Soarta a făcut ca, departe de Ucraina, aici, la Tulcea, să ia ființă o fericită familie de etnie ucraineană. Lipsa unui ansamblu de tineret care m-a marcat la început, m-a ambiționat și mobilizat în mod constructiv astfel că, în anul 2010, studiind mai atentă Statutul UUR sub îndrumarea și cu sprijinul președintelui UUR - Tulcea, domnul Dumitru Cernencu, mi-am împlinit visul copilăriei - constituirea unei organizații de tineret.

Pentru ca activitatea noastră să devină prolifică, împreună

cu noul birou al organizației am stabilit câteva linii directoare prin care să atingem obiective precise cum ar fi: atragerea tinerilor de etnie ucraineană în organizația noastră, creșterea numărului de membri simpatizanți, stabilirea unui repertoriu de cântece și dansuri care să reprezinte zona nord-dobrogeană a etniei noastre. Dacă la început numărul tinerilor era de doar 16, ulterior el a crescut la 30 la care, înce-

pând din primăvara anului 2011, s-a alăturat un grup al celor mai mici copii cu vârste cuprinse între 8 și 12 ani al căror număr este de 12 și care este în continuă creștere. La aceștia se mai adaugă și tinerii membri simpatizanți a căror prezență și contribuție este extrem de benefică. Cu toate că ansamblul vocal-instrumental și de dansuri al tinerilor ucraineni din Tulcea este la început de drum, seriozitatea în pregătirea activității și prezența scenică, din ce în ce mai

La Galați, am luat parte la Festivalul Interetnic al Euroregiunii „Dunărea de Jos” și datorită aprecierii atât a publicului, cât și a organizatorilor am fost invitați să participăm la spectacolul de gală al festivalului, iar prezența noastră în Galați a fost mediatizată pe posturile TV locale. Nu pot să nu-mi amintesc aici faptul că pentru mine, la fiecare început de an școlar, un obraz îmi plânge, iar altul îmi zâmbește.

Acel obraz care plânge este trist din cauza despărțirii de unii membri, mă refer, desigur, la absolvenții de liceu care pleacă din Tulcea spre centre universitare, dar nu-i nimic, acesta este cursul vieții și nu facem altceva decât să ne bucurăm pentru ei și să le urăm succes la facultate. Pe de altă parte, un obraz zâmbește, bucurându-se de începutul noului an școlar și de sosirea la liceu a bobocilor veniți din zona Deltei și nu numai, care, odată ajunși la oraș, sunt bucuroși să facă parte din organizația de tineret din Tulcea, continuând, astfel, activitatea pe care au început-o în cadrul organizațiilor locale. Pentru acești tineri ucraineni sosiți din județ în cadrul ansamblului, împreună cu comitetul de conducere al UUR - Tulcea se fac eforturi susținute pentru integrarea lor în colectiv și pentru studierea limbii ucrainene. Activitățile artistice și culturale la care participă de-a lungul anului (concurs de poezie, cântece, sport, participări la spectacole, simpozioane, dialoguri culturale și întâlniri cu tinerii altor minorități, Tulcea fiind un mozaic multicultural în care conviețuiesc 14 minorități naționale), fac ca legăturile dintre acești tineri să fie mult mai strânse și, odată ajunși la sediul comunității, să se simtă ca într-o mare familie ucraineană. Astăzi la aniversarea a 20 ani de la înființarea ansamblu-

„Zadunaiska Sici” - Amintiri, amintiri

Participanții la eveniment

La aniversarea a 20 ani de la înființarea ansamblului „Zadunaiska Sici”

lui artistic „Zadunaiska Sici” nu am putut sta de-o parte fără a marca acest eveniment printr-un moment artistic dedicat membrilor fondatori și celor mai în etate în semn de mulțumire, respect și recunoaștere a faptului că datorită lor existăm și noi astăzi ca organizație și cu speranța că vor fi mulțumiți și mândri că prin noi se vor transmite generațiilor viitoare tradițiile și obiceiurile neamului ucrainean.

Lioara TEODOROV

Întâlnire de lucru a inspectorilor/profesorilor metodiști pentru limbile materne ucraineană și polonă

În fiecare an, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în colaborare cu inspectoratele școlare județene organizează consfăturile naționale anuale ale inspectorilor de specialitate la toate disciplinele care se predau în învățământul preuniversitar, inclusiv pentru limbile minorităților naționale. „Startul” la întâlnirea de lucru a inspectorilor și profesorilor metodiști pentru limba ucraineană maternă s-a dat anul trecut la Baia Mare, în județul Maramureș. Întâlnirea de lucru a inspectorilor și profesorilor metodiști pentru limbile materne ucraineană și polonă de anul acesta, s-a desfășurat la Suceava, al doilea județ din România după numărul de elevi care studiază limba ucraineană maternă și singurul județ în care există învățământ în limba maternă polonă. La întâlnirea de anul acesta au participat: inspectorii școlari din județele Suceava, Maramureș și Timiș, profesorii responsabili cu studiul limbilor materne ucraineană și polonă din județele Suceava, Maramureș, Timiș, Caraș-Severin, Botoșani și Tulcea, reprezentanți ai MECTS și directorii școlilor din județul Suceava, școli în care se studiază limbile materne ucraineană și polonă. La deschiderea lucrărilor consfăturilor naționale au participat

ca invitați Excelența Sa domnul Vasyl Boieciko, consul general la Consulatul General al Ucrainei la Suceava, domnul Ștefan Buciuța, deputat în Parlamentul României și președinte al UUR, domnul Ghervazen Longher, deputat în Parlamentul României și președinte al UPR, domnul Roman Petrașuc de la Universitatea București și domnul Ioan Bodnar, președinte al UUR - filiala Suceava. De asemenea, în sală a mai fost prezent dl prof. Miroslav Petrețchi, președinte al UUR - filiala Maramureș și dna Kryhan Serafyma, profesor metodist și autor de manuale din Cernăuți, Ucraina. La întâlnire și-a anunțat prezența și directorul general al D.G.Î.L.M.N.R.P. din cadrul MECTS, dl Szöcs Domokos, dar din cauza unor probleme de sănătate neprevăzute, nu a putut fi prezent. Regretăm și faptul că la o asemenea întâlnire nu a fost prezent măcar unul dintre inspectorii generali ai IȘJ Suceava. Consfăturile au fost minuțios organizate de către cele două inspectoare pentru minoritățile ucraineană și polonă, doamna prof. Mihoc Lucia și doamna prof. Elena Manuela David, sprijinite financiar și moral de domnul prof. Ioan Bodnar, din partea UUR - filiala Suceava. Pe parcursul celor trei zile, participanții la această întâlnire de lucru au discutat aspecte legate de statutul orelor de limbă maternă, de istoria și tradițiile minorităților, noutăți referitoare la LEN nr.1/2011, aspecte legate de învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale, aspecte referitoare la finanțarea învățământului în limba maternă, aspecte legate de metodologiile specifice privind activitatea de predare la limba și literatura maternă, limba și literatura română, istoria și tradițiile minorităților naționale și educație muzicală, dar și problemele cu care se confruntă educatoarele, învățătorii și profesorii care predau în/și limba maternă și au făcut o evaluare a rezultatelor obținute anul trecut.

Lucrările consfăturilor au fost deschise și conduse de către dna prof. Codrea Elvira, care a transmis inspectorilor, profesorilor și invitaților prezenți în sală un mesaj de apreciere și încurajare din partea D.G.Î.L.M.N.R.P. din cadrul MECTS, pentru toți cei care-și aduc contribuția la învățarea limbilor materne, la păstrarea identității, la conservarea și promovarea istoriei, culturii și tradițiilor specifice fiecărui popor.

Activitatea a continuat cu scurte cuvântări ale invitaților, după care s-a trecut la dezbateri pe marginea aspectelor referitoare la învățământul

Aspect de la lucrările consfăturilor naționale

pentru persoanele aparținând minorităților naționale din LEN nr.1/2011, pe baza prezentării Power Point, pregătită și prezentată de dna prof. Codrea Elvira. S-a insistat pe înțelegerea de către toți directorii de școli prezenți la întâlnire, a conținutului art. 45, alin. 17, referitor la finanțare: „În finanțarea de bază a unității de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, costul standard per elev și per preșcolar se calculează după un coeficient mărit pe baza factorilor de corecție, luând în considerare predarea în limba minorității naționale sau a limbii minorității naționale. În cazul acestor unități se are în vedere izolarea lingvistică, geografică și numărul redus de elevi și preșcolari, precum și elevii prevăzuți la alin. (7)” (extras din LEN nr.1/2011). Iar la alin. (7) se specifică: „Elevilor aparținând minorităților naționale, care frecventează unități de învățământ cu predare în limba română sau în altă limbă decât cea maternă...”.

În concluzie, finanțarea per elev și per preșcolar se aplică atât în unitățile de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, cât și pentru elevii sau preșcolarii care studiază limba maternă în unități de învățământ cu predare în limba română sau în altă limbă decât cea maternă.

Aspecte importante ale LEN nr.1/2011, care au fost dezbătute și pe care s-a pus accentul în mod deosebit au fost dispozițiile finale și tranzitorii ale LEN nr.1/2011, efectivele de elevi pentru clasele de la unități de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, nivelurile de învățământ preuniversitar, curriculumul cu numărul de ore, încadrarea, norma didactică etc.

S-a discutat și aspectul mai puțin încurajator, referitor la faptul că, din păcate, mai există unele școli în care limba maternă este privită ca o disciplină tolerată în școală și, bineînțeles, și

profesorul de limba maternă este perceput ca având acest statut. Se știe că sunt profesori de limba maternă cu vechime și experiență în domeniu, care și-au câștigat respectul elevilor, colegilor și părinților prin pregătirea lor de specialitate și metodică, prin rezultatele pe care le-au obținut de-a lungul timpului, dar la fel de bine se știe că există și cadre didactice insuficient pregătite profesional și/ sau metodic pentru a se prezenta în fața elevilor. Aceasta este una dintre problemele cu care se confruntă învățământul în limbile minorităților naționale la care se adaugă lipsa manualelor în conformitate cu programele școlare în vigoare, precum și lipsa materialelor didactice auxiliare, care să vină în sprijinul profesorilor debutanți.

A doua zi de lucru a debutat cu prezentarea activităților desfășurate de Comisia de limba ucraineană a educatoarelor, elaborată și prezentată de doamna prof. pentru învățământ preșcolar, Greceniuc Narcisa Nicoleta, Comisia de limba ucraineană a învățătorilor, elaborată și prezentată de doamna învă. Onujec Liuba, prezentarea raportului asupra activității D.G.Î.L.M.N.R.P. din cadrul MECTS, elaborat și prezentat de către dna prof. Codrea Elvira și a IȘJ-urilor în domeniul limbilor materne ucraineană și polonă pentru anul școlar 2010-2011, elaborate și prezentate de către doamnele inspectoare prof. Lucia Mihoc și prof. Elena Manuela David. S-au făcut aprecieri cu privire la rezultatele obținute de elevi la olimpiadele și concursurile școlare, la

procentul de promovabilitate, la rezultatele examenului de testare națională și bacalaureat precum și la rezultatele examenelor de titularizare și de ocupare a unui post didactic vacant/ rezervat la limba maternă. Activitatea a fost reluată după masa de prânz, prin analiza situației cu privire la editarea manualelor de limbă ucraineană. Doamna Serafyma Kryhan a prezentat un pachet de softuri educaționale pentru predarea limbii ucrainene la ciclurile preșcolar, primar și gimnazial. În continuare, participanții au fost împărțiți pe ateliere de lucru și au elaborat o programă comună pentru olimpiada națională de limba și literatura ucraineană pentru clasele VII-XII, precum și câte un model de test la limba ucraineană pentru ciclurile primar, gimnazial și liceal.

Ziua a treia a fost dedicată în totalitate manifestărilor Conferinței anuale „Copiii Bucovinei”, desfășurate la sediul Dom Polski din Suceava. După cuvântul de deschidere al organizatorilor, doamna insp. Elena Manuela David și doamna Elzbieta Wieruszewska - Calistru, s-a trecut la prezentarea proiectelor derulate sau în curs de derulare de către unitățile de învățământ preuniversitar cu predare în/și a limbii polone în parteneriat cu Dom Polski și unități școlare din Polonia și cu sprijinul financiar și moral al UPR, prin persoana domnului deputat Ghervazen Longher. Activitatea s-a încheiat cu cursurile de formare pentru educatoarele, învățătorii și profesorii de limba polonă, realizate de specialiștii Centrului de Perfecționare a Cadrelor Didactice din Lublin - Polonia.

Atât participanții, cât și factorii implicați în organizarea, desfășurarea și sprijinirea procesului de învățământ în limbile materne ucraineană și polonă s-au declarat de acord cu oportunitatea și, în același timp, necesitatea unor astfel de întâlniri la nivel național.

prof. Elvira CODREA

Ziua despre care scriu acum s-a arătat cam aspră de dimineață. Spun aspră deoarece ea a așternut broderii argintii pe firele de iarbă, pe frunzele care încă își prelungesc șederea pe ramurile pomilor sau ale copacilor, pe crizantemele din grădinițele rogojeștene de flori și pe toate obiectele din jur, broderii care emanau un frig pătrunzător.

Dar, încet-încet, ziua aceasta a știut că trebuie să desfășure broderia cea de gheață din acest colțișor de pământ. În ajutor l-a chemat pe prietenul ei de care nu se poate dezlipi niciodată: soarele cel strălucitor și pe dată a dispărut broderia, totul s-a uscat, aerul a început să se încălzească.

Chiar și ceața și-a destrămat tainele mai repede ca niciodată.

Toate aceste minuni s-au făcut mult mai repede decât în alte zile obișnuite. Ziua aceasta știa motivul grabei, că ea a fost dată de Dumnezeu ca în timpul ei să se înfăptuiască ceva frumos, ceva curat, ceva înălțător. Și cu adevărat s-a înfăptuit: s-a sfințit sediul UUR, filiala Botoșani care s-a construit la Rogojești, sat cu populație ucraineană majoritară.

Sfințirea s-a realizat prin grija dlui deputat și președinte al UUR, Ștefan Buciuța, a dlui președinte al UUR, filiala Botoșani, Victor Semciuc.

Localul a fost sfințit printr-o slujbă săvârșită de preotul paroh I. Flaviu Rus ajutat de cântărețul Dumitru Chauciuc și paracliserul Vasile Ivaniciuc, ultimii doi, ucraineni din Rogojești (Ar fi fost de dorit și un preot de etnie ucraineană).

La sfințire, au fost invitate personalități de seamă care au onorat invitația: dl Vladimir Hapenciuc, reprezentantul Guvernului României în teritoriu, dl consul general Vasyl Boieciko, dna Nadia Boieciko, dl consul Vasyl Nerovnyi, dl profesor doctor Ion Robciuc, redactor-șef al ziarului „Curierul ucrainean“, dna consilier de la Ministerul Culturii și Cultelor, Iaroslava Oresea Colotelo, dl Ioan Ardelean, scriitor și poet, dnii președinți ai filialelor UUR Satu Mare, Timiș, Arad, Iași, Suceava.

Au mai participat și alți invitați. De la UUR,

O sâmbătă cu soare și căldură în suflet

dnele Terezia Șendroi, Dorina Fartușnic, iar de la organizația de tineret ucrainean din România, dl Miroslov Nicolae Petrechi.

țarea edificiului. Ei și-au exprimat convingerea că această frumoasă și modernă construcție va servi la desfășurarea unei activități culturale susținute în interesul ucrainenilor din zonă.

În timpul alocuțiunilor, deasupra sediului s-a ridicat un stol de porumbei care au zburat în cerc deasupra celor prezenți, semn de pace și de speranță că cei ce vor duce mai departe tradițiile, obiceiurile, cântecul și jocul, respectiv, cultura ucraineană, o vor realiza în bună înțelegere, colaborare spornică, în armonie, fără invidie, fără ură, fără alte asemenea lucruri nedorite.

Domnul Victor Semciuc i-a invitat pe reprezentanții guvernului și ai consulatului și pe dl primar al comunei să taie panglica după care a început ceremonia de sfințire la care au participat toți cei prezenți.

A fost înălțător!

A urmat apoi un alt punct din programul zilei, și anume o lansare de carte. Domnul Eugen Hrușcă, jurnalist și scriitor din Botoșani, a lansat cartea sa, „Confesionalul jurnalistului din Oiz“. Scriitorul ne-a vorbit despre originile sale, despre legăturile sale cu etnia ucraineană, despre carte și despre diferite întâmplări din viața domniei sale. A fost captivant.

Mulți dintre cei prezenți au primit câte o carte cu autograful scriitorului.

Această frumoasă acțiune s-a încheiat cu un program artistic prezentat de fanfara elevilor din Căndești, comună vecină, pregătită de talentatul Valentin Leonte. Din fanfară face parte și dl consilier al

Primăriei din Căndești, doctorul veterinar Aurel Grămadă.

Și ziua surâdea și soarele ne încălzea zămbind tot timpul, chiar și atunci când savuram bucatele puse pe mese în curtea sediului.

A onorat invitația la această minunată activitate de sfințire a sediului UUR, filiala Botoșani și subsemnata.

Olimpia IVANICIUC

Aspect de la evenimentul desfășurat la filiala UUR Botoșani

Dl consul general Vasyl Boieciko, dl consul Vasyl Nerovnyi și dna Nadia Boieciko

Au fost prezenți și invitați de la primăriile din Mihăileni și Căndești, respectiv dnii primari Laurențiu Barbacariu și Constantin Ciornodolea, precum și viceprimarul Sorin Nimerschi. A onorat invitația și constructorul Vasile Mechno.

Dl Victor Semciuc, după ce a prezentat invitația, i-a rugat pe dl Ștefan Buciuța, pe dl Vladimir Hapenciuc, pe dl Vasyl Boieciko, pe dna Iaroslava Oresea Colotelo, pe dl primar al

Fanfara din Căndești

Dl Victor Semciuc alături de dl consul general Vasyl Boieciko

Pitoreașca
localitate
ucraineană,
Rona de Sus,
din județul

Scritoarele din Rona de Sus, Maramureș

spun o poveste“ („Roskaju vam kazku / baiku“) în limba ucrai-

Maramureș, și-a sărbătorit anul trecut 650 de ani de la atestare documentară. Că o fi având mai mulți ani nu se știe, dar că este un mare centru de cultură ucraineană în Maramureș este deja o realitate confirmată. Acum 2 ani (2009), a sărbătorit 60 de ani de activitate a corului „Vocile Ronei“, ansamblul de dansuri „Sokoly“ a trecut de 10 ani de activitate, ambele formații fiind pregătite de prof. Geta Petrețchi. De mulți ani de zile activează grupul vocal „Călina roșie“ condus de Miroslav Petrețchi, iar de câțiva ani participă la festivaluri religioase corul bisericesc de copii condus de preotul Gheorghe Albiciuc.

În Rona de Sus, s-a născut, a trăit și a creat, și mai trăiește încă majoritatea dintre cei 7 scriitori. Dintre ei, Fetico Ioan și Mihai Nebeleac au plecat în eternitate (e păcat că nu s-a reușit să fie tipărite ultimele creații ale lui M. Nebeleac). Cei care trăiesc și își publică creațiile sunt scriitorii Paul Romaniuc, Mihai Traista, Marta Bota, Ana Traista-Ruști și Maria Oprișan. Și dacă cei patru scriitori amintiți sunt mai cunoscuți, în articolul de față mă voi referi la cele trei doamne scriitoare.

Cea mai tânără dintre ele, Ana Traista-Ruști s-a născut în Rona de Sus, unde absolvă școala primară și gimnaziul, iar studiile liceale le face la Liceul „Dragoș Vodă“ - secția ucraineană din Sighetu Marmăției. Profesează un timp ca învățătoare și educatoare în comuna natală. Mai târziu, urmează studiile superioare la Universitatea din Timișoara și apoi la Cluj-Napoca, după terminarea cărora profesează în localitatea Arbore, județul Suceava. Ține legătura cu comuna natală, participând la toate manifestările culturale. Înclinațiile ei spre creație literară s-au manifestat de pe băncile liceului. Prima carte de poezii în limba română „Nostalgii“ este tipărită în anul 1998, dedicată naturii și oamenilor din locurile natale. A doua carte cuprinzând povestiri în limba ucraineană „Doroaha“ („Drumul“) iese de sub tipar în anul 2009. Ana Traista-Ruști și-a adus o contribuție importantă la redactarea „Monografiei comunei Rona de Sus“, tipărită în anul 2010 și

lansată cu ocazia festivităților de sărbătorire a 650 de ani de atestare documentară a comunei.

Cu 10 ani mai devreme, se naștea scriitoarea Marta Maria Bota în orașul Ujhorod (Ucraina) în familia preotului Mihai Rusinko. Copilăria și-o petrece din anul 1947, în comuna Rona de Sus, unde frecventează școala primară și gimnazială. Termină Liceul Ucrainean la Sighetu Marmăției, tot acolo și Institutul Pedagogic. De la absolvirea studiilor profesează ca învăță-

toare la Rona de Sus până la pensionare. A început să scrie de când era elevă, iar în anul 1970 a debutat în paginile ziarului „Novyi vik“. Consacrându-se cu pasiune muncii cu copiii, educației lor, ea scrie povestiri dedicate copiilor. Primul volum „Rază de soare“ („Soneacyni promineț“), apare în anul 2002. În ultimii ani, povestirile sale apar în revista cultural-literară „Naș holos“, în limba ucraineană. În anul 2010, îi apare a doua culegere de povestiri pentru copii sub titlul „Străchinuța de lut“ („Hlyneana mysocika“). Cunoscând psihologia copiilor, Marta Bota scrie delicat și simplu povestiri despre copii, despre viața lor, cu toate bucuriile și tristețile lor.

Cea mai tânără scriitoare-poetă, nu ca vârstă, ci ca apariție editorială, este profesoara Maria Oprișan. Deși compune de mai multă vreme poezii, prima culegere, sub titlul „Să vă

neană apare în 2010. Născută în comuna Rona de Sus termină clasele primare și gimnaziale în comuna natală. Absolvă Liceul Pedagogic Ucrainean din Sighetu Marmăției și lucrează ca învățătoare în Rona de Sus. Mai târziu, absolvă Institutul de Științe Naturii din Cluj-Napoca și lucrează ca profesoară până la pensionare. Între timp, îndeplinește funcția de director adjunct, este dirijoarea corului, a cărui membră e și în prezent. Scrie versuri dedicate diferitelor evenimente la care ia parte corul. Unele dintre aceste poezii alese tematic, sunt tipărite în volumul „Să vă spun o poveste“. Cartea a fost lansată în aceeași zi cu lansarea „Monografiei comunei Rona de Sus“.

Cărțile tipărite în limba ucraineană sunt finanțate de Uniunea Ucrainenilor din România. Tot UUR organizează „Festivalul de poezie ucraineană“ la Rona de Sus și Sighetu Marmăției, unde, în afară de declamarea poeziilor ucrainene, elevii citesc din cărțile scriitorilor ucraineni contemporani.

În timp ce scriam articolul, am primit cărți de „Poezii creștine“ în limba ucraineană și română scrise și traduse de Lauruc Eudochia (Bobota) din Rona de Sus, tipărite la CEDO - Cluj în 2011. Înseamnă că avem 8 scriitori, din care 4 doamne. Și dacă mai adăugăm lucrările științifice și monografiile publicate de prof. dr. Odarca Bout, învățătoarea I. Dan, lector dr. V. Cureleac, lector dr. I. Herbil, conf. univ. dr. Ioan Semeniuc, zestrea culturală a comunei Rona de Sus este imensă.

În altă ordine de idei, atât în anul 2009, cât și în 2010 (anul 2011 încă nu s-a încheiat) câte 4 autori din Rona de Sus și-au publicat creațiile sub atentă îndrumare a redactorilor de la publicațiile UUR din București. Jumătate dintre autori au fost doamne. Tot așa și la realizarea monografiei comunei Rona de Sus au contribuit în majoritate doamne, coordonatoarea monografiei fiind prof. dr. Odarca Bout.

Doresc tuturor doamnelor scriitoare, și nu numai lor, multă creativitate.

inv. Ileana DAN

După cum bine știm, suntem cu toții părtași la deschiderea unui nou an universitar, fie că suntem direct implicați, ca studenți, fie indirect, ca părinți ai studenților sau doar cunoscuți ai acestora.

Începutul fiecărui nou an universitar înseamnă, printre altele, și sosirea de noi generații de boboci la fiecare dintre facultățile de pe tot cuprinsul țării, respectiv la fiecare dintre specializările existente. Însușind toți absolvenții claselor liceale, printre bobocii de anul acesta se numără, bineînțeles, și ucrainenii noștri, care s-au răspândit prin toate colțurile țării.

Și de această dată, ca în fiecare an, Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Iași se mândrește cu noi membri veniți în special din zona județului Suceava, dar și de peste graniță. Veniți să studieze la facultățile din orașul Iași, aceștia se arată interesați de a se alătura

celorlalți ucraineni, aflați în oraș, membri mai vechi sau mai noi ai Uniunii Ucrainenilor din Iași. Vorbind din experiență, fiind în anul II de studiu în Iași, mărturisesc că este într-adevăr un sentiment aparte atunci când, plecat pentru prima dată de lângă părinți, pe o perioadă mai lungă de timp, într-un oraș atât de diferit de mediul în care ai crescut, înconjurat din toate părțile de necunoscuți, să știi că sunt totuși semeni de-ai tăi cu care poți comunica în limba maternă, în cazul nostru - limba ucraineană, alături de care te simți ca acasă.

Cu ceva timp în urmă, în timpul anului școlar trecut, câțiva dintre cei care anul acesta se alătură ca membri ai filialei Iași a Uniunii Ucrainenilor din România, mărturiseau că sunt nerăbdători să vină în Iași, să se implice și ei în diferite activități alături de Uniunea, având în vedere că aceștia ne-

Tineri ucraineni, boboci ai noului an universitar ieșean

au vizitat de câteva ori, cu diferite ocazii, cum a fost festivitatea dedicată celei de-a 197-a aniversări a nașterii marelui poet ucrainean Taras Șevcenko sau Festivalul de Muzică și Film - Multicolor. Mai mult de atât, cunoscând câțiva dintre tinerii ucraineni din diferite zone cu care s-au înțeles atât de bine, aceștia s-au arătat încântați de faptul că vor face cunoștință și cu alți colegi, dar au fost și nerăbdători să ni se alăture nouă, celor care activăm deja în cadrul Uniunii, împreună fiind cu ceva timp în urmă fie colegi de liceu, fie consăteni chiar.

Încetul cu încetul, se pare că Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Iași, își mărește familia, în fiecare an primind noi membri, diferiți atât prin personalitate, cât și prin perspectivele de viitor, însă legați prin sufletul ucrainean. Sperăm că odată cu venirea acestora, să sporească dinamismul, colaborarea și creativitatea, în scopul înmulțirii întrunirilor și ale festivităților, care să adune cât mai mulți oaspeți, ucraineni de-ai noștri, și nu numai.

Adriana-Ioana MARUSEC

Ucrainenii se implică în viața cultural-spirituală a Iașului...

În acest an, Sărbătorile Iașului s-au aflat la cea de a douăzecea ediție, prilejuind acțiuni pe cât de variate, pe atât de atractive, care s-au desfășurat pe parcursul a douăzeci de zile, în perioada 1-20 octombrie. Primăria ieșeană a pregătit o serie de manifestări menite să aducă orașului cuvenita atmosferă sărbătorească.

Evenimentele organizate de Primăria Municipiului Iași s-au desfășurat, în perioada 10-16 octombrie, în cadrul lor fiind incluse: Festivalul folcloric „Trandafir de la Moldova” și Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii și Tineret. Astfel, între 6 și 12 octombrie, la Teatrul „Luceaful” au fost prezentate spectacole aparținând unor trupe din România, Franța (Compania Louis Broillard din Paris), Olanda (Teatrul Magisch și Compania Ananda Puyk), Austria (Teatrul Asou din Graz), Italia (Teatro Verde), Polonia (Teatrul Pinokio din

locală a venit în întâmpinarea acestei revărsări de bunătate și tihnă sufletească prin organizarea Sărbătorilor Iașului. Programul de sărbători a

Iașul a devenit un centru cultural și de educație și, pentru o perioadă de timp, capitala spirituală a României.

mai bogat de bucurie, în momente de pace și liniște, decât moaștele Sfintei Parascheva.

Adevărul este că urmările acelei decizii sunt de o uimitoare importanță pentru viața cetății. Iașul a devenit altceva din acel moment.

În acest context, la solicitarea Primăriei Municipiului Iași și ca urmare a unei rodnice colaborări cu Galeria Anticariat Grumăzescu din Iași, în persoana domnului profesor Grumăzescu, filiala Iași a UUR a avut privilegiul să prezinte un program specific ucrainean, chiar în centrul orașului.

Deși temperatura de afară era cam scăzută și, la un moment dat, a început să

Aspect de la manifestarea culturală ieșeană

Moment de la Sărbătorile Iașului

Lodz), Marea Britanie (Teatrul Garlic), Germania (Teatrul Național Mannheim - Schnawwl).

Din programul Sărbătorilor Iașului nu au lipsit concertele organizate în cartiere și diferite locașuri de cultură din Municipiul Iași, iar la 14 octombrie, în Sala de Consiliu a Primăriei Iași, s-a desfășurat Seara Valorilor, manifestare prin care municipalitatea și-a propus să premieze oamenii care, prin activitatea lor, aduc onoare Iașului.

La 14 octombrie, a avut loc un concert în fața Palatului Culturii, urmat de un spectacol de artificii care a durat 20 de minute.

Din program nu au lipsit tradiționalele ceaiuri servite pelerinilor, cât și masa la care au fost invitați, după săvârșirea slujbei de pomenire a Sfintei Cuvioase Parascheva, toți participanții la slujbă. An de an, sute de mii de credincioși vin la Iași cu chipurile senine, cu dorința puternică de a simți roadele rugăciunilor aduse ocrotitoarei Moldovei. I-am văzut pe străzile Iașului închinându-se, cântând bucuria acestei zile unice pentru spiritualitatea românească, alături de locuitorii Iașului. Acești oameni au venit din cele mai îndepărtate zone ale țării, unii chiar din străinătate. Ei vin cu credință și speranță în suflet. Administrația

devenit de la an la an tot mai bogat, mai cuprinzător, încercând să vină în întâmpinarea dorințelor celor care vizitează în aceste zile speciale Iașul și în care Iașul devine cu adevărat capitala spirituală a României.

Astăzi, poate mai mult ca niciodată, avem nevoie de credință, avem nevoie de speranță, ca să depășim momentele dificile prin care trec cetățenii acestui oraș, acestei regiuni, acestei țări. Tuturor ne este mai greu astăzi, tuturor ne trebuie forță și energie pentru a merge mai departe. Forța și energia ne vin din credință și speranță.

Acum aproape patru veacuri, binecuvântatele moaște ale Sfintei Parascheva au fost aduse în Moldova. Nu există alt eveniment care

plouă, programul a fost urmărit din stradă și chiar de la ferestrele blocurilor de o mulțime de oameni. Dacă cu alte ocazii au fost reproșuri din partea locatarilor față de cei ce prezentau programul în acest loc, de data aceasta astfel de reproșuri nu au existat, chiar mai mult, o parte dintre locatari din zonă s-au interesat de protagoniștii programului și au avut cuvinte de laudă față de nivelul artistic la care s-au prezentat tinerii interpreți. Pe această cale, aducem mulțumirile noastre directorului Școlii Generale din comuna Bălcăuți, domnului Chideșa Iulian, instructorului formației „Negostineanca” din localitatea Negostina, județul Suceava, domnului coregraf Valentin Vlăgea, membrilor formației și celorlalți participanți la program. Formația „Negostineanca” s-a înființat în luna iulie a acestui an, la inițiativa UUR în colaborare cu Școala cu clasele I-VIII din Negostina și numără aproximativ 40 de persoane.

Pentru membrii formației, copii din Școala cu clasele I-VIII din Negostina, membrii filialei s-au străduit și au organizat un program instructiv-educativ și de cunoaștere a monumentelor din Iași. Astfel, copiii au avut posibilitatea să viziteze Grădina Botanică din Iași, Parcul Copou cu Teiul lui Eminescu, Bojdeuca lui Ioan Creangă, Palatul Culturii, Palatul Roznovanul (sediul Primăriei Iași) și alte monumente importante din Iași. Pe chipurile celor mici am avut ocazia să vedem o bucurie nemărginită pentru acest „cadou” oferit acum, la sfârșit de an. Discuțiile și întrebările pe marginea celor văzute și auzite nu mai conțineau. Și sunt convins că și pe drumul de întoarcere către casă, ele nu au încetat... Și, probabil, au continuat și în clase în ziua de luni.

Pe final, participanții au avut posibilitatea să se reculegă și să se roage la moaștele Sfintei Parascheva.

Apreciam că acțiunea organizată și-a atins scopul.

Aducem mulțumirile noastre conducerii UUR, care a fost de acord cu organizarea și desfășurarea acestei acțiuni.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Participanți la eveniment

să fi avut urmări mai mari pentru viața cetății decât aducerea sfintelor moaște ale Sfintei Parascheva în anul 1641.

În tot acest timp, cetatea Iașului a cunoscut momente de bucurie sau momente de încercare și ieșenii, moldovenii, în general, și nu numai ei, nu au avut un alt reazem, un alt stâlp de rezistență în momente de cumpănă sau un izvor

Vizita ministrului consilier al Ambasadei Ucrainei în județul Maramureș

Ministrul consilier al Ambasadei Ucrainei în România, Viorel Kotyk, a efectuat o vizită în județul Maramureș în perioada 15-18 noiembrie 2011.

Împreună cu o delegație din Ucraina, domnul Kotyk a avut convorbiri la Inspectoratul Poliției de Frontieră Maramureș din Sighetu Marmației privind problemele de frontieră între cele două țări, iar joi, 17 noiembrie 2011, a avut o întâlnire oficială la Palatul Administrativ al județului Maramureș la care au fost prezenți președintele Consiliului Județean, Mircea Man, prefectul Sandu Pocol, senatorul Gheorghe Mihai Bârlea, deputatul Doru Leșe, iar din partea Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), deputatul Ștefan Buciuta, președintele UUR, și prim-vicepreședintele Miroslav Petrețchi, președinte al filialei Maramureș.

Părțile s-au informat reciproc cu privire la relațiile bilaterale ucraineano-române și au analizat posibilitățile de extindere a acestor relații atât pe linie culturală și turism, cât și pe cea economică.

Domnul Kotyk a informat partea română despre vizita ministrului de externe al României, domnul Teodor Baconschi, la Kiev, care a decurs într-o atmosferă deschisă, prietenească,

confirmând din nou că partea română sprijină nemijlocit integrarea Ucrainei în structurile europene.

Părțile au mai discutat despre necesitatea deschiderii mai multor puncte de trecere a frontierei dintre județul Maramureș și regiunea Transcarpatia - Ucraina, având în vedere că acum există un singur punct de trecere între Sighetu Marmației și Solotvyno.

Deputatul Buciuta Ștefan a susținut necesitatea redeschiderii punctului de trecere în satul Piatra, comuna Remeți care face legătura terestră cu localitatea Vyškove, raionul Chust, Ucraina. Propunerea a fost susținută și de către ceilalți participanți la discuția de la Cabinetul președintelui Consiliului Județean Maramureș.

Partea română a mai insistat asupra necesității realizării Podului Economic dintre Maramureș și Transcarpatia la Cămara - Sighet și Bila Ţerkva raionul Rachiv - Ucraina ca și necesitatea înființării Oficiilor Consulare în Maramureș și Solotvyno.

După discuțiile purtate cu reprezentanții Administrației Județene a avut loc vernisajul expoziției de fotografii „Ucraina independentă. Fețele istoriei“ a fotografului ucrainean Volodymyr Repik. Amenajarea expoziției în foaierea

Palatului Administrativ a realizat-o președintele filialei Maramureș, domnul Miroslav Petrețchi, iar despre expoziție a vorbit prefectul județului Maramureș, Sandu Pocol, și ministrul consilier al

ambasadei Ucrainei, domnul Viorel Kotyk. Volodymyr Repik are 77 de ani și a lucrat la mai multe agenții de știri din Ucraina, a fost corespondent al unor agenții de știri de peste hotare, a fost fotograf oficial al Administrației ucrainene din Kiev, a făcut fotografii cu marii sportivi ai națiunii lui. Expoziția de față este dedicată celei de-a XX-a aniversări a Independenței Ucrainei și a fost prezentată publicului din Ucraina la Kiev, în octombrie-noiembrie 2010, iar după aceea a fost itinerată în Austria, Serbia, Macedonia, Bulgaria, iar acum în România. După cum îi spune și numele, în expoziție se pot vedea chipuri de oameni politici ucraineni („chipuri ale istoriei“), sportivi în timpul întrecerilor, imagini melancolice, dar și dramatice, precum cea de la Cernobâl.

Expoziția a fost vizitată de personalul care lucrează în Palatul Administrativ, în frunte cu administratorul public al Județului, Constantin Boloș.

Expoziția va poposi și la sediul UUR din Sighetu Marmației.

*deputat Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR*

Simpozionul „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate“ la Satu Mare

La propunerea Muzeului Județean Satu Mare ca Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) să se alăture la organizarea celui de-al V-lea simpozion „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate“, conducerea UUR a răspuns favorabil, iar președintele acesteia, deputatul Ștefan Buciuta, a participat la deschiderea festivă cu care ocazie a rostit următorul cuvânt:

„Stimate domnule prefect al Județului Satu Mare, Radu Octavian Giurcă,

Stimate domnule vicepreședinte al Consiliului Județean Satu Mare, Adrian Ștef,

Stimate domnule director al Muzeului Județean, Liviu Marta,

Stimate domnule Iuri Verbyțkyi, ministru consilier al Ambasadei Ucrainei în România,

Stimați organizatori și invitați,

Doamnelor și domnilor,

Aici sunt prezenți doi prim-vicepreședinți ai Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), Petrețchi Miroslav și Macioca Mihai, și secretarul general al UUR, doamna Liuba Horvat. Îi salut și pe Liviu Marian Poș din partea Federației Sindicatului Liber din Învățământ, pe dna Elvira Codrea, inspector de limba ucraineană din partea MECTS, pe dna Lucia Mihoc, inspector de specialitate în județul Suceava.

Simpozionul „Relații româno-ucrainene, istorie și contemporaneitate“ care se desfășoară în aceste zile la Satu Mare, oraș multiethnic din nordul României, îi are ca organizatori nu numai Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, Consiliul Județean Satu Mare și Muzeul Județean, ci și Uniunea Ucrainenilor din România, iar drept colaboratori instituțiile academice de prestigiu din Ucraina: Universitatea Națională de Stat din Ujhorod și Universitatea de Stat „Zakarpattia“.

Printr-o astfel de organizare, simpozionul evidențiază modelul unei colaborări fructuoase a

specialiștilor din cele două țări, fiind o oportunitate de cunoaștere reciprocă și o contribuție la rezolvarea unor probleme științifice importante.

Diversitatea subiectelor propuse se înscrie într-o tematică pluridisciplinară, care prezintă

Invitați la simpozion

istoria comună de conviețuire a celor două popoare într-o regiune multiethnică, evidențiază raporturile româno-ucrainene pe parcursul istoriei, politicile actuale de colaborare dintre cele două țări și de integrare europeană, aspecte ale relațiilor multietnice, păstrarea identității culturale, lingvistice și confesionale, analizează structura populației din Maramureș, Satu Mare și Transcarpatia în diferite perioade ale istoriei, raporturile dintre comunitățile majoritare și minoritare, evoluția sistemelor și a partidelor politice, reglementările politico-juridice ale partidelor din cele două țări etc.

O astfel de colaborare, devenită tradițională, are o importanță deosebită deoarece promovează valorile specifice fiecărei comunități și demonstrează faptul că relațiile transfrontaliere prezintă un dialog intercultural, care se bazează pe cunoașterea reciprocă a valorilor spirituale, materiale, istorico-culturale, pe baza unor documente și studii științifice.

În cadrul lucrărilor simpozionului s-au prezentat următoarele teme:

Minoritățile Naționale în optica Sindicatului Învățământului din România; Modalități de îmbunătățire a studierii limbii ucrainene ca limbă maternă în școlile generale cu limba de predare în română; Sate și preoți din nord-vestul României în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea; De sărbători la românii din Transcarpatia; Fenomenul spațiului de frontieră în istoria relațiilor ucraineano-române; Problema „dublei cetățenii“ în relațiile ucraineano-române; Minoritatea ucraineană în percepția istoriografiei române post 1989; Locuirea antică în nord-vestul României și în Ucraina Subcarpatică; Prezența ucrainenilor din nord-vestul României, în documentele vremii; Migrația ucrainenilor din Maramureș în zona de câmpie, reflectată în arhitectura populară; Comunitatea ucraineană din județul Satu Mare: aspecte economico-sociale etc.

Doresc tuturor celor prezenți la acest simpozion, organizatorilor, colaboratorilor și invitaților, mass-mediei succes în activitate, voie bună și să auzim de bine!

Uspichiv vsim vam!“

La lucrările simpozionului s-au alăturat și reprezentantul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, domnul Vasile Timiș, și dna Iaroslava Colotelo, consilier.

*deputat Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR*

Artă și multiculturalism la Cluj-Napoca

Între 14 și 16 octombrie a.c., în capitala Transilvaniei, Cluj-Napoca, a avut loc prima ediție a Festivalului Artelor și Multiculturalismului (FAM). Acest festival a fost organizat la inițiativa PATRIR - Institutul Român pentru Pace în colaborare cu alți parteneri, reprezentanți ai comunităților etnice ce trăiesc în orașul de pe Someș. Unul dintre parteneri în organizarea festivalului a fost Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Cluj. Deși, semnarea acordului de parteneriat dintre UUR, prin dl președinte Ioan Ardelean, și PATRIR, prin dl Mihai Pop, a avut loc cu o săptămână înaintea începerii festivalului, membrii UUR, și în același timp, reprezentanții comunității ucrainene, așa cum reiese din ecourile de după festival, s-au prezentat ireproșabil. Este încă o dovadă, dacă era necesar, că mobilizarea de moment a membrilor filialei clujene a UUR constituie unul dintre punctele forte ale acesteia. Menționăm aici că ne-am bucurat de sprijinul filialei Maramureș, prin dl președinte Miroslav Petrețchi.

Cele trei zile de artă și multiculturalism din Cluj-Napoca au constituit un bun prilej în cunoașterea și „edificarea de numeroase dialoguri și punți de legătură” între membrii celor 16 comunități participante (fiind prezenți: armeni, chinezi, egipteni, evrei, germani, ivorieni, japonezi, marocani, maghiari, basarabeni, palestinieni, polonezi, rromi, ruși, turci și ucraineni). Întâlnirea respectivelor comunități etnice a prilejuit nașterea unui nou și necesar, în același timp, dialog intercultural, ceea ce reprezintă pasul cel mai important în consolidarea multiculturalismului și evitarea unui fenomen mai puțin plăcut și eficient, acela de „cultură hibridă” (sau stare de „hibriditate culturală”).

Imediat după conferința de presă, dedicată deschiderii festivalului, care a avut loc vineri, 14 octombrie ora 15:30, a urmat, în Sala de Sticlă a Primăriei municipiului, masa rotundă cu tema „Proiecții pentru Cluj-Napoca - Oraș Multicultural 2020”, la care au luat parte personalități și reprezentanți ai comunităților din Cluj-Napoca, dintre care amintim: Sir James R. Manchan - președintele fondator al Republicii Seychelles, Excelența Sa Ahmed Aquel - ambasadorul Palestinei la București, Kai Brand Jacobsen - președintele PATRIR, Aurora Martin - consilier superior din cadrul CNCD, Feng Shaozhong - directorul Institutului Confucius din Cluj-Napoca, Vincze Lázsló - membru al Societății Maghiare de Cultură din Transilvania, Ioan Ardelean - președintele Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Cluj, Ioan Herbil - vicepreședintele UUR - filiala Cluj, Gheorghe Mihai - vicepreședintele Uniunii Armenilor din România - filiala Cluj, Shajjad Rizvi - fondatorul organizației „Little People” și alții.

După o descriere a festivalului, a ceea ce presupune și urmărește el, a istoriei „nașterii” acestuia și a comunităților participante au urmat mesajele și primele impresii rostite de către Sir James R. Manchan și Kai Brand Jacobsen. A fost prezentat mesajul Alteței Sale Regale, Principele Radu al României, după care au luat cuvântul

**Stimați organizatori și invitați,
Dragi clujeni,**

Fără îndoială că orașul Cluj-Napoca a fost, este și va rămâne capitala culturală a Transilvaniei. De-a lungul timpului, această regiune a României a constituit leagănul diverselor culturi și civilizații, cum ar fi cea română, germană, maghiară, mozaică, polonă, ucraineană veche și altele. Și, după cum putem vedea și astăzi, civilizațiile enumerate au pus o amprentă adâncă și bine definită asupra culturii strămoșilor clujenilor de azi, fapt care a dus la ridicarea și consolidarea urbei din toate punctele de vedere. De aici se naște întrebarea: cum au reușit noii veniți să-și „impună” cultura proprie, iar indigenii să o adopte și s-o asimileze dând naștere fenomenului ce poartă numele de multiculturalism? Un răspuns posibil îl găsim în prima parte a denumirii proiectului pe care, de azi începând, îl derulați, și anume Festivalul artelor. Arta, stimați invitați și organizatori, a fost cea care a creat ambianța necesară formării multiculturalismului. Frumosul, binele și adevărul sunt acelea care împacă, unesc și îi leagă pe locuitorii unei comunități, dând naștere unui fenomen pentru descrierea căruia cuvintele devin, uneori, sărace, insuficiente. Aici intervin celelalte arte, ca niște ajutoare demne și indispensabile în descrierea stărilor de lucruri. Știm cu toții ce înseamnă și care este rolul multiculturalismului, cunoscând definiția generală dată de specialiști. Însă, părerea mea este că aplicarea respectivei definiții sau a definițiilor, dacă vreți, nu este una ideatică, ea putând distorsio-

Excelența Sa Ahmed Aquel, Feng Shaozhong, Vincze Lázsló și Ioan Ardelean, acesta din urmă subliniind faptul că, orașul Cluj-Napoca

na realitatea existentă. De aceea, cred că ar fi mult mai benefică și cu rezultate extraordinare identificarea aceluia multiculturalism local (sau regional), care, fără îndoială, este mai spectaculos, decât cel general, și care va contribui la dezvoltarea acestuia din urmă. Acest multiculturalism local oferă posibilitatea de cunoaștere în timp real a culturilor unor comunități etnice cu tot ce cuprind ele. Cred că alegerea Pieței Unirii ca loc de desfășurare a evenimentelor acestui festival nu este deloc întâmplătoare, ci e un semn de bun augur că România, în general, și Clujul, în special, se înscriu în motto-ul european „unitate în diversitate”.

Salut ideea realizării Festivalului Artelor și Multiculturalismului, felicit organizatorii, PATRIR - Institutul Român pentru Acțiune, Instruire și Cercetare în Domeniul Păcii, manifestându-mi bucuria că Uniunea Ucrainenilor din România a putut fi parteneră în organizarea acestui eveniment. Doresc ca numeroasele acțiuni care vor avea loc în orașul de pe Someș în cele trei zile (14,15 și 16 octombrie a.c.) să fie un început pe drumul greu, dar nu imposibil de atins, în realizarea visului clujenilor, al comunităților etnice ce conviețuiesc pe aceste meleaguri, acela ca în 2020 orașul CLUJ-NAPOCA să devină CAPITALA CULTURALĂ EUROPEANĂ.

Cu urări de bine și de mari realizări,

Ștefan BUCIUTA,
deputat în Parlamentul României,
președintele Uniunii Ucrainenilor din
România

este prin formarea lui unul multicultural, iar pentru dezvoltarea multiculturalismului trebuie luată ca exemplu Universitatea „Babeș-Bolyai”, datorită, în primul rând, multitudinii limbilor în care se predă aici. Ioan Herbil a citit cuvântul de salut pe care l-a trimis dl deputat Ștefan Buciuta, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, din care reținem „Cluj-Napoca a fost, este și va rămâne capitala culturală a Transilvaniei, prin multitudinea de civilizații care și-au lăsat o amprentă adâncă și bine fixată în cultura strămoșilor clujenilor de azi... Arta a fost cea care a creat și a favorizat ambianța necesară formării multiculturalismului...”.

În cadrul discuțiilor s-au făcut o serie de propuneri concrete, dintre care amintim: „să se planteze o pădure sau o alee de către comunitățile care trăiesc în Cluj-Napoca” (Gheorghe Mihai); „orașul Cluj-Napoca să devină un centru pentru dialog interreligios” (Corina Simon); „pentru a nu se repeta greșelile din trecut este necesar să se aibă în vedere multiculturalismul sincron și cel diacronic, ceea ce va duce la dezvoltarea sănătoasă a multiculturalismului actual” (Ioan Herbil); „să se înceapă cât de repede posibil pregătirea pentru cea de 3-a ediție a festivalului” (Vincze Lázsló) și altele.

(Continuare în pagina 8)

Aspect de la masa rotundă (Sala de Sticlă a Primăriei Cluj-Napoca)

Expoziție de carte și presă ucraineană

La finalul primei zile a festivalului a avut loc, la Bastionul Croitorilor - Centrul Cultural Urban, vernisajul de pictură al talentatului Pavel Țifrac, ucrainean din Rona de Sus (județul Maramureș), care și-a expus lucrările alături de Azaduhi Vazduca și Lukács Mária, reprezentantele minorităților armeană, respectiv, maghiară. La această manifestare au participat atât reprezentanții etniilor din care provin artiștii plastici, cât și critici de artă sau iubitori ai frumosului, care au apreciat pozitiv lucrările expuse, ca dovadă că sala a devenit neîncăpătoare. În urma demonstrației pe care a realizat-o Pavel Țifrac, cei prezenți au avut posibilitatea de a vedea cu ochii lor cum „se naște” un tablou, un peisaj de iarnă, donat ulterior filialei clujene a UUR.

Sâmbătă seara (cea de-a doua zi a festivalului) tinerii ucraineni s-au întâlnit la sediul UUR din Cluj, unde a fost organizată o seară cultural-artistică cu proiecții de filme documentare despre Ucraina și ucrainenii din România. Totodată, tinerii ucraineni au interpretat numeroase cântece și dansuri, cu alte cuvinte, au petrecut o seară de neuitat.

Pavel Țifrac - în timpul creației

Duminică, 16 octombrie, la librăria „Cărți-rești” dintr-un Mall clujean a avut loc prezentarea biografiei și activității literare a trei scriitori ucraineni recunoscuți: Iuri Pavliș, Ivan Ardelean și Pavlo Romaniuc. Pe lângă cărțile publicate de către autorii amintiți au fost expuse și ultimele apariții tipărite cu sprijinul UUR. Semnatarul acestor rânduri a prezentat publicațiile de presă editate de

Uniunea Ucrainenilor din România.

Ziua de duminică a continuat cu un moment artistic inedit, susținut de „grupul vocal și de dans al tinerilor ucraineni”

al filialei clujene a UUR format din Lenuta-Anca Glodean, Svetlana-Iuliana Laviță, Narcisa Semeniuc, Mihai Bodnariuc, Simion Bodnariuc, Ioan Boiciuc, Alexa Bout, Ioan-Ovidiu Poleanciuc și condus de Adelina-Miroslava Petrețchi. Prin acordurile cântecelor ucrainene interpretate, tinerii noștri au încântat publicul, iar prin dansurile lor au uimit întreaga asistență. În continuare, cei prezenți „s-au trezit” în toiul unei nunți. Era momentul când membrii grupului „Poleanocika” din Poienile de sub Munte (Maramureș), coordonați de dna Maria Veciunca au pus în scenă nunta tradițională ucraineană, specifică Văii Ruscovei.

Sperăm că această primă ediție a Festivalului Artelor și Multiculturalismului, organizat la Cluj-Napoca și-a atins finalitatea, aceea de a face cunoscute tradițiile comunităților ce-și duc veacul în orașul de sub poalele Feleacului și de a purcedea la conturarea unui multiculturalism ce într-o bună zi va putea fi comparat cu cel canadian.

Ioan HERBIL

Tinerii ucraineni pe scena Festivalului Artelor și Multiculturalismului

Grupul „Poleanocika” din Poienile de sub Munte (Maramureș)

„Bucovina - trecut, prezent și viitor” la Galeria „Taras Șevcenko”

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) - filiala Suceava a întâmpinat primul atelier de lucru al proiectului interetnic pentru tineret „Diversitatea face diferența”, cu expoziția celei de-a VI-a ediții a Taberei Internaționale de Pictură „Bucovina - trecut, prezent și viitor”.

O selecție alcătuită din 22 de lucrări realizate de 12 artiști din șase țări est-europene

Atelierul de lucru, organizat de Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală și Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) din cadrul Guvernului României, care derulează proiectul sub genericul „Diversitatea face diferența”, a reunit la Suceava, în intervalul 3-6 noiembrie a.c., reprezentanți ai organizatorilor, ai celor zece comunități etnice sucevene, experți din cadrul unor instituții publice și reprezentanți ai unor organizații nonguvernamentale.

UUR - filiala Suceava, care a organizat, în vara acestui an, în comuna Vama, cu susținerea financiară a Uniunii Ucrainenilor din România și a Departamentului pentru Relații Interetnice, o nouă ediție a Taberei Internaționale de Pictură „Bucovina - trecut, prezent și viitor”, a etalat cu acest prilej, la Galeria „Taras Șevcenko” de la sediul filialei sucevene, o selecție alcătuită din 22 de lucrări realizate de 12 artiști din șase țări est-europene.

„Bucovina - trecut, prezent și viitor” și „Diversitatea face diferența”

S-au conjugat, astfel, la Suceava două acțiuni ale DRI, care așază cele două generice sub

care se desfășoară („Bucovina - trecut, prezent și viitor” și „Diversitatea face diferența”) într-o relație de compatibilitate deplină.

Ioan Bodnar, președintele UUR - filiala Suceava și inițiatorul taberei de pictură, spune că „dacă proiectul «Diversitatea face diferența», finanțat de Comisia Europeană prin programul «Tineret în acțiune», are ca scop promovarea parteneriatului și a culturii participative active în dezvoltarea interculturală a județului Suceava, tabăra «Bucovina - trecut, prezent și viitor», la care au participat atât artiști care reprezintă etniile din Bucovina, cât și pictori din străinătate, poate constitui în acest sens un exemplu”.

„Dialog între generații”

Lucrările expuse, realizate în cadrul Taberei Internaționale de Pictură „Bucovina - trecut, prezent și viitor”, care a avut subgenericul „Dialog între generații”, sunt semnate de Roman Kharevsky (Cehia), Mykhaylo Besareba (Slovacia), Igor Zubko și Yulia Motina (Rusia), Serghej Sukhinin (Ucraina), Pavel Mitkov (Bulgaria), Ioan Bodnar, Radu Bercea, Oana Bedrulea, Tiberiu Cosovan, Briana Ohmt și Gabriel Lupoia (România).

Tiberiu COSOVAN

Discursul președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci, rostit la reuniunea Consiliului Regiunilor (Extrase)

(Urmare din nr. 201-202)

Stimați colegi,

Pentru rezolvarea problemelor urgente privind dezvoltarea regiunilor în condițiile în care există pericolul celui de-al doilea val al crizei economice, puterea locală trebuie să antreneze întregul potențial existent, să-și concentreze atenția asupra soluționării pachetului de sarcini strategice.

Modul de acordare, calitatea și accesibilitatea serviciilor administrative trebuie să ajungă urgent la valori optime.

În sfera proceselor economice, puterea locală trebuie să-și concentreze eforturile asupra realizării schimbărilor care să favorizeze dezvoltarea inovațiilor.

În pofida hotărârilor și dispozițiilor noastre, colaborarea interregională, mai ales în sfera economică, până în prezent, aproape că nu s-a folosit.

Colaborarea interregională este o cale reală ce permite antrenarea potențialului intern pentru susținerea dinamicii economice în Ucraina.

Este necesară utilizarea pe scară cât mai largă a experienței regiunilor în demararea colaborării interregionale, în finanțarea proiectelor comune și în realizarea programelor investiționale.

Drept exemplu în acest sens îl poate constitui Crimeea, de asemenea, este utilă experiența colaborării interregionale și internaționale între regiunile Lviv și Harkiv.

Aprofundarea colaborării interregionale nu este un apel, ci o prioritate strategică a dezvoltării regionale pe termen lung.

Dezvoltarea colaborării transfrontaliere, transnaționale și interregionale internaționale, a cooperării economice cu țările vecine are și ea un imens potențial. Ea va oferi regiunilor Ucrainei posibilitatea de a acumula o reală experiență de colaborare cu regiunile din țările membre ale Uniunii Europene.

Stimați colegi,

Un pachet separat de probleme asupra cărora trebuie să insistăm în mod serios de pe acum este reforma în sfera relațiilor funciare și în sectorul agrar pe ansamblu.

Cu un an în urmă, am solicitat guvernului și șefilor administrațiilor regionale ca, până în iunie 2011, să finalizeze delimitarea terenurilor care intră în proprietatea statului și în cea comunală. A rezultat, însă, că au fost delimitate mai puțin de 2% din terenuri. În regiunile Vinnyțea, Volynea, Dnipropetrovsk, Jytomyr, Ivano-Frankivsk, Kiev, Luhansk, Harkiv, Hmelnyțkyi, Cerkasy, Cernăuți și Cernihiv, precum și în orașele Kiev și Sevastopol nu a fost delimitat, până în prezent, nici un hectar de teren din proprietatea de stat. În cel mai scurt timp, cineva va trebui să plătească pentru acest lucru.

Dispoziția nu a fost respectată deoarece nu s-au prevăzut fonduri pentru îndeplinirea ei în bugetele locale și în bugetul de stat.

O altă problemă importantă este stabilirea valorii terenurilor, necesară pentru creșterea veniturilor proprietarilor de loturi și ale bugetelor locale.

Republica Autonomă Crimeea, regiunile Mykolaiv, Harkiv și Cernihiv nu s-au achitat în totalitate de această sarcină, deoarece au evaluat doar 60% din terenuri.

Solicit șefilor locali să accelereze această operațiune și să mă informeze peste o lună.

Reforma în ceea ce privește relațiile în sectorul agrar, va deveni un puternic stimulent în dezvoltarea acestui sector. Legat de aceasta, vreau să ridic unele probleme în fața șefilor locali.

Prima. Munca de explicare rămâne la un nivel nesatisfăcător. Oamenii nu cunosc peste tot care este scopul și esența reformei funciare. În multe cazuri, această idee este chiar discreditată. De aceea, stimați colegi, avem o responsabilitate comună, responsabilitatea proprietarilor de pământ și a autorităților locale.

Această situație vine în sprijinul populațiilor care fac tot posibilul ca să discrediteze reforma agrară. Vă aduceți aminte de referendumul pe tema funciară.

De aceea, vă cer să intensificați acțiunea de lămurire și să asigurați susținerea reformei de către oameni.

A doua. Starea critică în care se află creșterea animalelor.

În 20 de regiuni, dar mai ales în regiunile Kirovohrad, Jytomyr și Vinnyțea s-a produs, în opt luni, o scădere a șeptelului de cornute mari, iar eu nu văd nicio poziție activă a puterii locale și a Ministerului Politicii Agrare. Am auzit cuvinte frumoase, acum vreau să văd fapte.

În majoritatea regiunilor, nu au fost elaborate programe regionale de susținere de la bugetul de stat a vacilor de lapte. Nu se iau măsuri adecvate pentru menținerea numărului lor și creșterea producției de lapte.

Apreciez că dezvoltarea zootehniei trebuie să se bucure de atenție nu numai la nivel de stat, ci și la cel local. De aceea, solicit guvernatorilor să ia această problemă sub control personal și să întreprindă toate măsurile pentru stabilizarea situației, în această ramură.

A treia. Situația nesatisfăcătoare în ceea ce privește formarea resurselor regionale de cereale.

Avem cereale suficiente, peste 34 de milioane de tone, dar au fost achiziționate doar circa 300 de mii.

Solicit ca, în cel mai scurt timp, să fie finalizată formarea rezervelor regionale de cereale.

A patra. Subvențiile de stat pentru sectorul agroindustrial nu ajung la întregul quantum către producători.

Funcționarii susțin într-un glas că principala cauză a acestor neajunsuri este nivelul nesatisfăcător al subvențiilor.

Cu ocazia tuturor vizitelor mele de lucru în regiuni, am primit numeroase propuneri pentru creșterea subvențiilor la unele programe. Încerc de fiecare dată să vin în întâmpinarea lor. Dar ce vedem în practică?

Pentru sprijinirea întreprinderilor agroindustriale, în bugetul de stat pe acest an au fost prevăzute aproape 13 miliarde de hrivne, din care peste 7 miliarde, adică de 4,2 ori mai mult decât anul trecut, au fost deja alocate.

Fondurile au fost îndreptate spre regiuni, dar am impresia că folosirea lor se face prea încet. Să aveți în vedere acest lucru.

Apreciez că următoarea reuniune a Consiliului Regiunilor trebuie să fie consacrată problemelor practice legate de pregătirea reformei agrare și discutării sarcinilor politicii agrare naționale. Pregătiți-vă de rapoarte și de o discuție serioasă.

A cincea. Sunt convins că regiunile trebuie să participe mai activ la reformarea sistemului de

asistență medicală. Proiecte pilot au fost inițiate doar în câteva regiuni. După adoptarea, în vara acestui an, a legii de bază, acest proces trebuia să înceapă în întreaga țară. Cu toate acestea, el este frânat de lipsa de inițiativă locală.

Accentuez faptul că modernizarea sistemului de asistență medicală intră în responsabilitatea tuturor șefilor de administrații regionale.

O altă problemă asupra căreia aș vrea să atrag atenția este pregătirea economiei pentru a funcționa în condiții de iarnă.

Răspunderea pentru realizarea la timp a tuturor sarcinilor în această direcție revine atât șefilor regiunilor, cât și Consiliului de Miniștri. Aș ruga guvernul să convoace o ședință de bilanț pentru a vedea unde trebuie concentrată atenția, eventual suplimentată finanțarea în vederea pregătirii obiectivelor industriale pentru iarnă.

Aș mai dori să atrag atenția voastră asupra altei probleme, și anume asupra încheierii procesului de recoltare, depozitare a recoltei și de desfacere. Știm că fiecărui sezon trebuie să i se acorde o atenție deosebită. Anul acesta se așteaptă ca recolta de cereale din Ucraina să fie de peste 50 de milioane de tone, unul dintre cei mai buni parametri din ultimii ani.

Totuși, recoltatul reprezintă doar o jumătate a problemei. Știm cu toții acest lucru. Mai importantă este asigurarea depozitării adecvate a recoltei și crearea condițiilor corespunzătoare pentru desfacerea surplusului de cereale la prețuri acceptabile. În același timp, există situații în care Ucraina încearcă să pătrundă în rândul liderilor mondiali de produse agroindustriale și este capabilă să realizeze recolte importante, dar nu are unde să le depoziteze.

De aceea, cer să se ia măsuri urgente pentru asigurarea depozitării recoltei și să se elaboreze un program complex de modernizare a silozurilor de cereale din țară.

În sfârșit, o altă problemă asupra căreia aș vrea să mă opresc este rolul organelor locale ale puterii în realizarea obligațiilor internaționale ale Ucrainei conform Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbarea climei și a Protocolului de la Kyoto, anexă la această convenție.

Rezolvarea acestei probleme se complică din cauza lipsei de coordonare a activității la nivel local legate de elaborarea și punerea de acord cu contractanții internaționali a proiectelor ce se pot realiza în cadrul Protocolului de la Kyoto.

Rezultatele reformelor de modernizare a Ucrainei depind în mod direct de eficiența conducerii de stat, de succesul obținut în aplicarea reformei administrative, de realizarea politicii anticorupție.

Între sarcinile imediate ale puterii locale se numără rezolvarea problemelor legate de reforma agrară, reforma în domeniul ocrotirii sănătății, de reforma în domeniul educației și al sistemului de gospodărire comunală.

Apreciez că toate aceste probleme pot fi rezolvate cu condiția ca puterea centrală și cea locală să acționeze în mod coordonat, să atragă în activitatea lor oameni de afaceri și organizații civile de specialitate. Sunt convins că împreună cu dumneavoastră vom perfecționa treptat acest mecanism de colaborare, de responsabilitate comună în toate domeniile vieții țării noastre.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape

Specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Departamentului de Limbi și Literaturi Slave al Facultății de Litere, Universitatea „Ba-

Celebrarea lui Ivan Franko la Cluj-Napoca

spaniolă, italiană, rusă, portugheză etc. (Dante Alighieri, W. Shakespeare, G. Byron, F. Schiller, H. Ibsen, J.W. Goethe, E. Zola, V. Hugo, Calderon de la Barca, A. Mickiewicz,

beș-Bolyai“, cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Cluj, a organizat la 29 octombrie a.c. manifestarea științifico-culturală „155 de ani de la nașterea scriitorului Ivan Franko“.

Evenimentul a constituit o adevărată provocare pentru organizatorii ei, lector dr. Ioan Herbil și lector dr. Mihaela Herbil, întrucât personalitatea coplesitoare a lui Franko, care întruchiează în aceeași persoană, după cum afirma academicianul Oleksandr Bilețkyi, „postura de poet, beletrist, dramaturg, critic literar, istoric literar, filosof, economist, publicist, traducător al scriitorilor vechi și noi, un neobosit popularizator al fenomenelor literare europene“, trebuia cuprinsă în două ore, timpul rezervat desfășurării acestuia.

Cuvântul de deschidere a manifestării i-a aparținut prodecanului Facultății de Litere, dna prof. univ. dr. Mihaela Toader, care ne-a onorat cu prezența Domniei Sale. Dna prodecan a subliniat importanța figurii scriitorului pe scena culturală, literară și, nu în ultimul rând, politică a Ucrainei de la sfârșitul secolului al XIX-lea, accentuând că Ivan Franko a fost mai mult

tat pentru libertatea și independența poporului său.

Cea de-a doua lucrare, „Новаторство в ліриці Івана Франка“, a fost susținută de către studenta din anul II, Narcisa Semeniuc. Rămânând în același registru, cel al liricii poetului, am auzit cântecul *Ой, ти, дівчино, з горіха зерня* pe versurile lui I. Franko, în interpretarea artistului poporului, Vasyl A. Sereliuk. Atât studenții Secției de limba și literatura ucraineană, Codruța-Valentina Fiu, Elena-Mădălina Moșneguțu, Andreea-Mariana Pop, Cristina Ioana Pop, Valentin-Mihăiță Sulea, cât și studenții ucraineni, Mihai Bodnariuc, Svetlana-

A.S. Pușkin, M. Lermontov etc.). După cum se știe, opera lui Ivan Franko a apărut în 50 de volume și cuprinde aproape 6000 de titluri, dintre care multe încă nediditate.

La finalul manifestării, cei prezenți s-au delectat ascultând piesa *Час пікою тече* pe

Aspect din timpul manifestării, sala D. Popovici, Facultatea de Litere

Iuliana Laviță, Adelina-Miroslava Petrețchi, Ioan-Ovidiu Poleanciuc, de la alte facultăți și universități clujene (Universitatea Tehnică, Universitatea de Medicină și Farmacie, Facultatea de Teologie, Facultatea de Studii Europene), care ni s-au alăturat la acest moment omagial, au recitat poezii și poeme în limbile ucraineană și română (în traducerea lui Ion Covaci): „Сонети - се раби...“, „Не боюсь я ні бога, ні біга...“, „Ідеалісти“, „Не люди наші вороги...“, „Каменярі“.

A urmat comunicarea „Драматургія Івана Франка“, susținută de către autoarea acestor rânduri. În dramaturgie, Ivan Franko s-a manifestat ca un veritabil maestru al dramei și al comediei socio-psihologice și istorice. Pentru exemplificare, a fost pus în scenă de către studenții Narcisa Semeniuc și Alexa Bout un act din perla dramaturgiei ucrainene și chiar a celei universale, „Украдене щастя“ („Fericirea furată“).

Șirul de comunicări a fost încheiat cu prezentarea dlui lector dr. Ioan Herbil, „Іван Франко - перекладач і популяризатор творів світової літератури“. Printre realizările din

domeniul traducerii, a fost evidențiat faptul că Ivan Franko a fost inițiatorul studierii operei lui Shakespeare în Ucraina, precum și unul dintre cei mai mari cunoscători ai creației lui Byron. Acesta nu s-a limitat la a fi doar un simplu teoretician, ci a depus o muncă

de traducător extraordinară, extinzându-și spectrul de preocupări începând cu literatura antică (Homer, Sofocle, Sappho, Horațiu, Vergiliu, Ovidiu), cu cea veche indiană (Mahabharata) și arabă (O mie și una de nopți) și continuând cu literaturile germană, norvegiană, irlandeză,

versurile lui Franko, în interpretarea grupului vocal „Expres“.

Urmând șirul evenimentelor organizate de specializarea Limba și literatura ucraineană în colaborare și cu sprijinul financiar al UUR - filiala Cluj, manifestarea dedicată lui Ivan Franko s-a înscris în rândul aceluia care și-au propus, și nădăjduim că au și reușit, să cuprindă și să surprindă cât mai exact specificul fiecărui scriitor celebrat.

lector univ. dr. Mihaela HERBIL

Pe o geană de carte

Este un privilegiu de la Dumnezeu acela de a fi fost prieten de tinerețe cu regretatul Constantin Ștefuriuc. De la dispariția sa prematură în umbra pământului, an de an, făptura lui mă cheamă la aduceri aminte. De aceea consider ca o datorie sacră să înșirui aceste rânduri.

El mi-a fost întâiul far pe drumul sinuos, dar și cu licăriri de stea, al creației literare prin invitația de a-mi citi lucrările la cenaclul „Nicolae Labiș“, care ființa pe vremuri la Suceava. Mai târziu, în 1968, publicam deja proze în „Zori noi“ („Crai nou“ de astăzi). Și continuam să scriu având ca piatră de temelie îndemnul regretatului poet, - „Citește Martin Eden“, volum în care autorul inspirat din filosofia lui Nietzsche, a creat un personaj memorabil. Ca prototip al voinței, încearcă să-l folosești. Și cred că vei reuși!

Cărțile sale, „Pe o vârstă de băiat“, „Aripa mea de soare“, „Desculți pe cer“... Astăzi recitându-le, fizionomia poetului îmi apare așa cum o știu, cu privirea ca un zâmbet de cer azuriu, cu un râs inimitabil. Chipul său, ocrotit de aripile îngerilor, pe o geană de carte, nu va fi uitat de mine niciodată.

Decebal Alexandru SEUL

Cuvântul de deschidere al dnei prodecan al Facultății de Litere, prof. univ. dr. Mihaela Toader

decât un simplu traducător (a tradus din peste 200 de autori, din 14 limbi). Prin activitatea sa titanică în acest sens a devenit propagator al culturilor și literaturilor altor popoare în Ucraina.

Au urmat comunicările științifice susținute de către studenții și profesorii Secției de ucraineană. Sesiunea de comunicări a debutat cu prezentarea biografiei scriitorului în limba română, cu lucrarea „Viața și opera lui Ivan Franko“ a studentei din anul II, Simona-Lorena Tot.

Ne-am „abătut“ de la expunerea clasică a vieții și operei scriitorului în limba ucraineană prin prezentarea unei comunicări, propunând spre vizionare un film de scurt metraj.

Am ales această cale pentru a crea o imagine de ansamblu asupra a ceea ce a însemnat I. Franko în procesul anevoios de emancipare socială, economică și spirituală a conaționalilor săi. Militant neobosit pentru unificarea cercurilor progresiste ale intelectualității ucrainene, a lup-

Studenții Narcisa Semeniuc și Alexa Bout, interpretând un act din piesa lui I. Franko, „Украдене щастя“

Viața lui Taras Șevcenko

(Urmare din numărul 197/198)

În prefața sa la „Cărțile vieții poporului ucrainean“, a programei chirilo-metodienilor, P. Zaițev scria: „Îngropată de vie, prohodită de nenumărate ori, Ucraina a înviat, după cum a prorocit autorul inspirat al cărților vieții ei, și a devenit neatârnată de Rzeczpospolita. Ideile, care au însuflețit atunci această sfântă și nestrămutată credință nu chiar în tot cuprinsul și conținutul ei, ne sunt astăzi apropiate și înțelese. Însă ca tezaur de mare preț, ca lăcaș sfânt rămâne pentru noi, neprețuită și scumpă, acea credință și tensiune a ideii naționale din care a odrăslit și a crescut conștiința națională a generațiilor de mai târziu. Și în zilele noastre, când Ucraina, această „piatră pe care au lepădat-o zidarii“, deși n-a ajuns „în capul unghiului“, și-a făcut auzit glasul în tot pământul, și acest glas a răsunat hăt dincolo de lumea slavă, iar acele proroci și preziceri solemne despre viitorul ei istoric, care compun conținutul *Cărților* ei, au astăzi o valoare lipsită de toate acele principii metafizice și poate chiar puțin mistice. Credința celui care le-a scris și a celor care i-au fost alături nu e ruptă de noi și nu ne e străină. Toată mișcarea noastră națională, întreaga muncă sfântă și națională, care pentru oamenii vrăjmași și lipsiți de simțul istoric păreau inutile sau disperat tragice, sunt confirmate de istorie, pentru că s-au hrănit din aceeași credință profundă. Va sosi, poate, și ziua a doua - ziua unui nou prohod. Dar va sosi și ziua a treia, ziua învierii definitive - și ea nu va avea sfârșit. „Va răsună dangătul secularului clopot al Sofiei, se vor înstăpâni judecata, dreptatea și egalitatea. Iată, soarta poporului nostru e legată indisolubil de Kiev. Crede-mă, aceasta va fi, va fi, va fi. Aici, la Kiev, se va ridica cortina tainei și se va descoperi necunoscutul“ (Din povestirea neterminată *Panyci-Natalyci* a lui Kostomarov). În aceasta trebuie să credem, căci acum a crede în aceasta e mai ușor. Nicio forță dușmană nu poate opri renașterea noastră: noi nu numai că aveam cărți străvechi, dar cunoaștem și căi noi ale vieții“. Îmi cer scuze pentru citatul prea lung, dar în aceste cuvinte se cuprind multe pentru cunoașterea motoarelor spirituale ale oamenilor de felul lui Pavlo Zaițev. El a fost unul dintre acei eroi ai noștri care au înțeles că poporul ucrainean nu-și poate lepăda jugul, fără să se cunoască pe sine, cărțile existenței sale și pe autorii acelor cărți. El a înțeles, de asemenea, că cea mai mare dintre cărțile istoriei noastre este „Cobzarul“ lui Taras Șevcenko și însăși viața martirică a poetului, dar nu pot deveni

cărți ale istoriei poporului decât acelea care reflectă spiritul poporului. Orice mișcare de eliberare națională este îndreptătită, dar va trebui să se hrănească din credință profundă; tocmai această credință a născut vlăstarul Cuvântului veșnic și prevestitor - „Cobzarul“ și „Cărțile vieții poporului ucrainean“ -, i-a crescut pe înșiși creatorii lor și pe luptătorii care vor face să sosească ziua a doua și a treia. Tocmai de aceea Pavlo Zaițev a fost concomitent om politic și savant, ca mulți dintre contemporanii săi (Mychailo Hrușevskyi, de pildă) și de aceea i-a acordat o atenție atât de mare tocmai lui Șevcenko, cel care a prevestit pentru vremurile noi ziua întâi a renașterii, după mari cataclisme și pieirea statului căzăcesc. În articolul său despre M. Pysarevska (*Primele poetese ucrainene din secolul al XIX-lea*), P. Zaițev întărește acest principiu. El scrie bunăoară: „Raza aruncată de ea a încălzit speranța celor cărora le-a fost scump cuvântul nostru, dar în valurile uitării a pierit adevăratul chip al omului (subl. mea - V. Ș.), pe care, poate, ni-l vom putea reînnoi“. („Nașe mynule“, vol. I, p. 134), iar Taras Șevcenko, am putea întreba, ce rază și ce lumină ne-a aruncat și ce speranță a renăscut? Așadar, sarcina reînnoirii „adevăratului chip al omului“ care a făptuit aceasta a devenit pentru savant primordială, motiv pentru care și-a și închinat întreaga viață întru apariția și reînnoirea acelu chip. Dar această muncă a avut nu numai imbolduri pur științifice, izvorâte din simple pasiuni de cercetare, dar s-a hrănit și din imbolduri intelectual-apostolice. Subliniez aceasta, pentru ca cititorul să poată pricepe izvoarele focului acelu cuvânt, cu ajutorul căruia scria Pavlo Zaițev despre Taras Șevcenko - nu, acesta nu era un cuvânt de analiză rece, nu era nici o predică ideologică, ci, evident, era chiar acel foc care i-a încălzit pe „neofiții“ lui Șevcenko. Și Pavlo Zaițev era unul dintre neofiții noii credințe care-l simboliza pe poet, de aceea a și putut repeta vorbele lui Șevcenko:

Din morți sculându-se, Cuvântul
A înviat! Și-i al văpăii,
Al adevărului în viață
Și-ai tăi apostoli sfinți, prin ceață,
Unde-i robia mai amară,
Cuvântu-acela și-l purtară.

(Traducere de Victor Tulbure, 1990)

Și aici ne apropiem de un moment foarte interesant, asupra căruia merită să zăbovim, luând în mână cartea lui Pavlo Zaițev „Viața lui Taras Șevcenko“: oare principiile lui și apostolatul său intelectual n-au fost reversul medaliei ideologice, cum adesea se întâmplă în vremea noastră, când ideologia - cea comunistă, de pildă - este înlocuită cu una opusă ei, în timp ce modul de gândire, practic, nu se schimbă, nu se schimbă calitativ nici măcar șabloanele ei? Cu alte cuvinte, este vreo deosebire (calitativă, desigur) între biografia academică a poetului, scrisă de E. Kyrlyuk și colaboratorii săi, și „Viața lui Taras Șevcenko“ a lui P. Zaițev și oare nu avem de-a face cu o manipulare ideologică a aceluorași fapte? După părerea mea, deosebirea dintre cele două biografii este fundamentală și rezidă înainte de toate în principiile metodologice diferite ale cercetătorilor. Evhen Kyrlyuk și colaboratorii săi își cunoș-

teau perfect obiectul, dar asociau faptele potrivit comenzii ideologice, care practic n-avea nimic în comun cu ideologia lui T. Șevcenko sau cu sistemul lui de gândire. Așadar, sarcina cercetătorilor era de a adapta sistemul lui de gândire la cel oficial, dominant în vremea lor, ceea ce e de înțeles: altfel lucrarea lor n-ar fi văzut lumina tiparului. Iar Pavlo Zaițev are o poziție complet opusă, el era unul dintre cei care putea și chiar se considera continuatorul gândirii lui Taras Șevcenko, ba mai mult, s-a străduit să înțeleagă acest sistem de gândire, să-l lămurească, să-l explice și iarăși să-l propovăduiască, cum au propovăduit învățătura lui Hristos ucenicii săi. Și-apoi, el n-avea nevoie să prelucreze faptele și să le exagereze, era suficient să înțeleagă acele fapte și să le expună. Adică ideologia lui era sistemul de gândire al lui Șevcenko, prelungit în timp; tocmai de aceea „Viața lui Taras Șevcenko“ are o valoare, după părerea noastră, durabilă, în vreme ce biografia poetului scrisă de E. Kyrlyuk, E. Șabliovskiy și V. Șubravskiy, odată cu căderea ideologiei dominante, este complet caducă și ca utilitate contează doar factologic. Iată de ce nu putem să nu ajungem la concluzia că ideologia sau sistemul de gândire al lui Pavlo Zaițev, chiar dacă are o încărcătură social-politică, la urma urmei, ca orice lucrare individuală, se evidențiază prin firescul și naturalețea sa. Aceasta este întărită și de faptul că P. Zaițev aparținea acelei generații care a asimilat un apreciabil bagaj de concepții general umane și umaniste asupra lumii, ca atare nivelul său de pregătire și de cultură generală era mult mai ridicat decât cel al „cercetătorilor de partid“. În afară de aceasta, el era un suflet viu, plin de credință, de optimism, de umor, care în cele mai grele situații putea să ignore greutatea vieții (deci putea fi moralmente independent), putea fi sufletul colectivității, aducând oamenilor lumina spiritului său senin și n-avem decât să regretăm că la acea vreme editura *Drukar* n-a putut (de fapt, n-a apucat) să editeze culegerea închinată lui Lupu Hrabuzdov.

Desigur, în calitatea sa de autor unic al monografiei despre poet, Pavlo Zaițev avea dreptul - de care s-a și folosit - la o tratare proprie, individuală a unora sau a altora dintre evenimente, cu care unii dintre șevcenkologi s-ar putea să nu fie de acord (de exemplu, despre șederea lui T. Șevcenko la Varșovia, unde sunt amestecate evenimente vieneze cu cele varșoviene, despre care însuși autorul zice o dată că Taras Șevcenko venea de la Varșovia, iar a doua oară că venea din Lituania; de altfel, la el e foarte rară o astfel de neconcordanță faptică). Uneori, P. Zaițev are aprecieri subiective despre unii militanți (bunăoară, pe Evhen Hrebinka ni-l înfățișează ca pe un boiernaș provincial sosit de la țară și nu vede marile calități ale prozei lui originale, în care astăzi descoperim începuturile prozei de idei ce urma să se dezvolte în secolul al XX-lea; are o apreciere complet negativ-subiectivă a dramei lui M. Kostomarov „Noaptea la Pereiaslav“; cu toate că în piesă sunt numeroase confuzii și exagerări, dar ca realizare artistică e remarcabilă).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

